

JAWS 2019

JAWS 2019 oferuje kilka nowych funkcjonalności i usprawnień, które zostały opisane na tej stronie. By zapoznać się z nimi, można przeczytać cały dokument "Co nowego" lub, wciskając **INSERT+F6**, otworzyć listę nagłówków i przemieścić się bezpośrednio do określonego tematu.

Szybsze uruchamianie JAWS z niedostrzegalnym czasem autoryzowania

JAWS 2019 wprowadza nowe rozwiązanie pomagające skrócić czas odpowiedzi, gdy JAWS uruchamia się i szuka autoryzacji. W poprzednich wersjach JAWS nie mógł się w pełni uruchomić, dopóki nie została znaleziona poprawna autoryzacja. Ponieważ autoryzacja może też uwzględniać wyszukiwanie licencji sieciowej, to czas oczekiwania na moment, gdy JAWS zaczynał mówić, mógł być długi. Skoro nie jest możliwe, by bezpośrednio skrócić ten czas, proces autoryzacji będzie teraz kończony równocześnie z uruchamianiem. Gdy JAWS wyszukuje autoryzację, wprowadza nowy, niedostrzegalny status autoryzacji, zapewniający ograniczoną funkcjonalność, podobną do tej, która jest dostępna na ekranie logowania, tak więc można używać mowy i brajla w czasie gdy autoryzacja jest wykrywana. Jak tylko zakończy się sprawdzanie autoryzacji, JAWS zaczyna używać właściwego zbioru funkcji, bazując na licencji.

Rozdzielenie skryptów Office

Wsparcie JAWS dla Microsoft Office tj. dla programów Word, Outlook i Excel zostało rozdzielone na różne zbiory skryptów, które są teraz wczytywane w zależności od aktualnie uruchamianej wersji Office. To sprawia, że dalsze usprawnianie obsługi Office 365 będzie mogło być wprowadzane bez ryzyka destrukcji funkcjonalności JAWS w poprzednich wersjach Office, stosowanych przez użytkowników, którzy nadal pracują na tych starszych wersjach. Jeśli uruchamiamy Office 2016 lub Office 365 w Windows 10, a numer wersji zawiera numer kompilacji 10400 lub wyższy, podczas uruchamiania dowolnej z tych aplikacji wczytywane będą nowo utworzone ustawienia Office do Word, Outlook i Excel. Jeśli uruchamiamy wcześniejsze wersje Office, JAWS powinien wczytać klasyczne ustawienia Word, klasyczne ustawienia Outlook lub klasyczne ustawienia Excel. Aby sprawdzić numer wersji i kompilacji używanego Office, wciskamy **CTRL+INSERT+V**. Polecenie to poinformuje też, czy używamy kupionej czy subskrybowanej wersji Office. Aby sprawdzić, które ustawienia JAWS zostały wczytane, wciskamy **INSERT+Q**.

Uwaga: W Windows 7, JAWS będzie zawsze używał skryptów klasycznych, niezależnie od używanej wersji Office.

Usprawnione działanie w aplikacjach Office 365

Dzięki zmianom wykonanym przy rozdzieleniu wsparcia dla Office 365 od skryptów dla wcześniejszych wersji Office, jesteśmy teraz w stanie wykorzystać wiele funkcji UIA dostarczonych przez Microsoft. Ponieważ obecnie nie ma potrzeby rozróżniania wersji Office jest też mniej podejmowania decyzji, które musiały być wykonywane w skryptach. W rezultacie, użytkownicy powinni zauważyć znaczną poprawę wydajności i krótsze czasy reakcji, gdy używana jest aktualna wersja Worda, Excela i Outlooka. Oto kilka obszarów, w których dostrzegalne są skrócone czasy reakcji:

- nawigacja w dużych dokumentach w Word, zawierających wiele znaczników, takich jak przypisy dolne, przypisy końcowe, komentarze, tabele i tak dalej,
- edytowanie danych i formuł w Excel,
- nawigowanie w dużych folderach z wiadomościami w Outlook.

Użytkownicy brajla zauważą, że odstępy i formatowanie dokumentu są teraz dokładniej pokazywane na monitorach brajlowskich. Są to wcięcia, wysunięcia oraz tabulacje. Rozwiązano też kilka problemów związanych z kursorem brajlowskim, który nie zawsze był ustawiony tam, gdzie go oczekiwano, co czasem przysparzało kłopotów podczas stosowania brajla. Jeśli używane są komórki statusu monitora brajlowskiego, łatwiej będzie stwierdzić obecnie czy tekst jest wyśrodkowany lub wyrównany do prawej, dzięki wyświetlaniu w pierwszych dwóch komórkach "cj" lub "rj" w czasie nawigacji po liniach zawierających treść wyśrodkowaną lub wyrównaną do prawej.

Powiadamianie o błędach pisowni w Word 365

JAWS był pierwszym czytnikiem ekranu, który około 1998 roku wprowadził wykrywanie błędów pisowni w Microsoft Word. Funkcja ta powiadamiała, gdy kursor w czasie nawigacji trafił na błąd gramatyczny czy

ortograficzny lub też wychodził z niego. Funkcja ta zliczała ponadto błędy w bieżącej linii. Błędy te mogły być oznaczane w brajlu za pomocą punktów 7 i 8. Jednakże możliwość liczenia błędów i oznaczanie ich w brajlu niekorzystnie wpływała na czas reakcji podczas nawigowania w dokumencie i była domyślnie wyłączona. Usprawnienie tej funkcjonalności w JAWS 2019 oferuje teraz te wymienione powyżej, nieistniejące wcześniej funkcje, tj.:

- odtwarza dźwięk podczas pisania, gdy naciśnięta zostanie **SPACJA** po wpisaniu błędnego wyrazu,
- odtwarza dźwięk, by zasygnalizować, gdy wyraz jest korygowany,
- niezawodnie podkreśla błędy w brajlu lub zlicza błędy przy nawigacji wierszami, bez jakiegokolwiek wydłużenia czasu reakcji,
- wykrywa zaawansowane problemy poprawiania, a nie tylko błędy pisowni i gramatyki,
- przy nawigacji wierszami, czyta błędy w linii z tekstem, podobnie do tego jak JAWS informuje o atrybutach tekstu, takich jak pogrubienie tekstu, sygnalizując błąd mową, dźwiękiem lub zmianą głosu (używając menedżera mowy i dźwięku).

By skonfigurować sposób w jaki JAWS sygnalizuje błędy pisowni i gramatyki, należy otworzyć Centrum ustawień (**INSERT+6** w rzędzie cyfr), rozwinąć Przetwarzanie tekstu w widoku drzewa, po czym rozwinąć grupę Poprawianie. Funkcjonalność ta jest dostępna gdy używamy JAWS z wersją Office 365 wyższą niż 16.0.10400.

Poprawione wykrywanie autokorekty w Word i Outlook

Dzięki poprawkom we wsparciu UIA w wersjach Office 365 wyższych niż 16.0.10400, JAWS może teraz natychmiast informować nas o automatycznej korekcie tekstu podczas edytowania dokumentu w Word lub podczas tworzenia wiadomości w Outlook. Jeśli piszemy tekst w Wordzie lub wiadomość email i wciśniemy **SPACJĘ** po wyrazie, który jest automatycznie korygowany, JAWS domyślnie odtwarza dźwięk. Jeśli przestaniemy pisać i mowa nie jest przerywana, JAWS oznajmi "Autokorekta" po poprawionym wyrazie i przeliteruje go. Gdy nawigujemy po dokumencie lub edytowalnej wiadomości email, JAWS może też oznajmiać czy Word lub Outlook dysponują automatycznie skorygowanym tekstem bieżącym. Można wówczas wcisnąć **ALT+SHIFT+F10** w celu otwarcia menu kontekstowego, umożliwiającego cofnięcie korekty, wyłączenie automatycznego poprawiania tego wyrazu lub zmianę opcji Autokorekty. Na przykład, jeśli JAWS oznajmi, że poprawiono wyraz, który właśnie został napisany, ale użytkownik woli użyć wyrazu w oryginalnej pisowni, można cofnąć się do tego wyrazu, wcisnąć **ALT+SHIFT+F10**, i wybrać "Cofnij automatyczne korekty". Jeśli użytkownik nie chce być powiadamiany, gdy tekst jest automatycznie korygowany po wciśnięciu **SPACJI**, należy otworzyć Szybkie ustawienia (**INSERT+V**) z poziomu okna Word i wyłączyć opcję Wykrywania autokorekty.

Wsparcie dla współtworzenia dokumentów w Word 365

Jeśli współdzielony dokument zostanie otwarty przez wielu użytkowników, JAWS może teraz:

- wskazywać kto ma otwarty dokument, używając komunikatów powiadamiania,
- jeśli inny współautor przejdzie do tej samej linii, w której znajduje się użytkownik JAWS, JAWS wskaże kto edytuje tę samą linię; wciśnięcie **INSERT+Strzałka w górę** w celu przeczytania bieżącej linii, będzie też oznajmiać kto czyta lub edytuje w tym miejscu,
- gdy współautor edytuje aktualnie tę samą linię w której znajduje się użytkownik JAWS, program poinformuje, że tekst jest blokowany do edycji; jeśli wciśnięte zostaną klawisze **INSERT+Strzałka w górę**, słyszalny będzie komunikat "edytowanie zablokowane", jeśli rozpocznie się pisanie użytkownik JAWS będzie też ostrzegany, że linia jest zablokowana.

Wsparcie czytania treści MathType w dokumentach Word Office 365

JAWS lub Fusion można obecnie używać do czytania i studiowania problemów matematycznych w dokumentach Word, utworzonych za pomocą programu MathType firmy Design Science. Aby skorzystać z tej opcji, należy:

- upewnić się, że pracujemy z kwietniową lub nowszą wersją 2019 JAWS lub Fusion wraz z Microsoft Word z pakietu Office 365,
- zainstalować MathType z Wiris.com i uaktywnić oprogramowanie jako licencję testową lub pełną,
- w Centrum ustawień, upewnić się, że pole wyboru "Użyj funkcji sterownika dostępności do przechwytywania ekranu" jest zaznaczone.

Gdy w dokumencie pojawi się równanie matematyczne lub formuła, JAWS przeczyta je a następnie oznajmi "treść matematyczna". Można wówczas wcisnąć **INSERT+SPACJA** po czym **równa się**, by otworzyć Przeglądarkę matematyki JAWS, tak by móc studiować równanie na wyższym poziomie dokładności. Gdy Przeglądarka matematyki zostanie otwarta, można nawigować po kolejnych częściach równania, takich jak zmienne, funkcje, współczynniki, wykładniki itd. Po przejściu na dowolny komponent, wciśnięcie **STRZAŁKI W DÓŁ** pozwoli wejść w głąb i nawigować po tym poziomie równania, używając **STRZAŁKI W LEWO** i **W PRAWO**. Naciśnięcie **STRZAŁKI W GÓRĘ** przenosi na poprzedni poziom. Dodatkowo, jeśli korzysta się z monitora brajlowskiego, a JAWS został ustawiony na angielski Stany Zjednoczone lub na ujednolicony brajl angielski stopień 1 lub stopień 2, równanie lub formuła matematyczna zostanie wyświetlona w brajlowskiej notacji Nemeth. Naciśnięcie **ESC** zamknie Przeglądarkę matematyki i powróci do dokumentu. Warto obejrzeć przykładowy dokument demonstrujący MathType, by sprawdzić jak JAWS i Fusion umożliwiają studentom otwieranie treści matematycznej. Prosimy odwiedzić stronę internetową Design Science, by uzyskać więcej informacji o MathType.

Wsparcie wirtualnego kursora w prezentacjach PowerPoint

Po wciśnięciu **F5**, by uruchomić pokaz slajdów w PowerPoint, można teraz korzystać z wirtualnego kursora do nawigacji po zawartości slajdu, identycznie jak na stronie internetowej. Pozwala to wykonywać następujące czynności:

- nawigować po pokazie slajdów i czytać całą zawartość, łącznie z tekstem, zaetykietowanymi grafikami i innymi obiektami,
- używać **TAB** lub **SHIFT+TAB**, by przechodzić do odnośników i uaktywniać je za pomocą **ENTERA** lub **SPACJI**,
- używać klawiszy szybkiej nawigacji do nawigowania po różnych typach obiektów, np. nagłówkach,
- używać skrótów klawiszowych JAWS do czytania tabel (**ALT+CTRL+klawisze STRZAŁEK**) do nawigacji w tabelach,
- uzyskiwać listy obiektów wraz z łączami, nagłówkami, tabelami, grafikami z uruchomionego slajdu i aktywować określone elementy na liście lub przechodzić do nich,
- używać poleceń **INSERT+F** lub **INSERT+5** (w rzędzie cyfr) do sprawdzania informacji o formacie i kolorze tekstu na slajdzie.

Klawisze szybkiej nawigacji dostępne obecnie w Google Docs

Google Docs dostarcza skróty klawiszowe pomocne w bardziej efektywnym nawigowaniu po dokumencie. Polecenia te jednakże są trudne do wykrycia i powtórnego zastosowania. Można np. wcisnąć **ALT+CTRL+N** po czym **ALT+CTRL+H**, by przejść do następnego nagłówka, co z powodu wielokrotnego wciskania może być dla niektórych użytkowników trudne. By poprawić nawigację w dokumencie, można teraz wcisnąć **INSERT+SPACJę** w Google Docs, po czym wcisnąć **Q**, by uaktywnić warstwę szybkich klawiszy. W Google Docs musi być też włączone wsparcie brajla, by ta funkcjonalność działała poprawnie. Jeśli wsparcie brajla nie zostało jeszcze włączone, należy wcisnąć **ALT+SHIFT+A**, by otworzyć menu Dostępność, otworzyć podmenu Ustawienia, i wcisnąć **ENTER** na elemencie Włącz wsparcie dla brajla. Gdy warstwa szybkich klawiszy jest włączona, dostępne są następujące, poniższe polecenia:

- Przejdź do następnego lub poprzedniego nagłówka: **H** lub **SHIFT+H**,
- Przejdź do następnej lub poprzedniej listy: **L** lub **SHIFT+L**,
- Przejdź do następnej lub poprzedniej tabeli: **T** lub **SHIFT+T**,
- Przejdź do następnego lub poprzedniego błędu: **M** lub **SHIFT+M**,
- Wyświetl pomoc do warstwy szybkich klawiszy: **ZNAK ZAPYTANIA**.

Dopóki ta warstwa jest włączona, można nadal używać klawiszy **Strzałek** do przeglądania tekstu. Można np. wcisnąć **INSERT+SPACJA**, **Q**, **H**, by przejść do nagłówka, wcisnąć **Strzałka w dół**, by odczytać połączone linie, a następnie wcisnąć **H**, by przeskoczyć do następnego nagłówka bez konieczności ponownego wciskania **INSERT+SPACJA**, **Q**. Warstwa ta pozostaje aktywna aż do momentu wciśnięcia **ESC** lub dowolnego klawisza, który nie jest jednym z obsługiwanych klawiszy nawigacyjnych opisanych powyżej.

Dodaj/usuń głosy Vocalizer Expressive

To nowe narzędzie dołączone do ostatnich wersji JAWS, ZoomText i Fusion zapewnia możliwość samodzielnego sprawdzenia i zainstalowania lub usunięcia głosów Vocalizer Expressive 2, używanych przez wszystkie trzy produkty. Pozwala to uniknąć konieczności pobierania jakichkolwiek składników z zewnętrznych stron internetowych i czyni cały proces dużo łatwiejszym. Przy czym warto pamiętać, że po zainstalowaniu głosu w jednym z programów, nie ma potrzeby ponownego instalowania go w innych

programach. W głównym oknie JAWS należy wcisnąć **ALT+O**, by otworzyć menu Opcje, rozwinąć podmenu Głosy, po czym wybrać Dodaj/Usuń głosy, by otworzyć narzędzie Dodaj/usuń głosy Vocalizer Expressive.

Okno to oferuje:

- listę języków dostępnych aktualnie głosów Vocalizer Expressive 2 Premium,
- możliwość wybrania i zainstalowania tylu głosów ile jest niezbędne bezpośrednio z listy,
- możliwość sprawdzenia jakie głosy są już zainstalowane poprzez przejrzanie ich na liście,
- możliwość usłyszenia próbki aktualnie wskazanego na liście głosu przed podjęciem decyzji o jego wybraniu do zainstalowania; by odtworzyć próbkę, wystarczy wcisnąć **ALT+O**, gdy fokus wskazuje nazwę głosu na liście,
- opcję do odinstalowania jednego lub wielu głosów,
- opcję do odinstalowania wszystkich głosów,
- opcję do odinstalowania tylko głosów compact, które zostały wcześniej zainstalowane.

Uwaga: Jeśli usuwany jest aktualnie używany głos, JAWS, Fusion lub ZoomText będzie nadal mówić używając tego głosu, aż do momentu ponownego uruchomienia programu lub restartu komputera. Po ponownym uruchomieniu, przełączy się on na następny profil. Jeśli nie ma dostępnych głosów Vocalizer Expressive, JAWS i Fusion wrócą do Eloquence. W JAWS i Fusion, po zainstalowaniu głosu Premium, tworzony jest profil dla każdego z tych nowych pojedynczych głosów. Głos ten można dalej modyfikować używając okna dialogowego Ustawienia głosu. Można też łatwo przełączać się pomiędzy wszystkimi nowymi głosami, wciskając **CTRL+INSERT+S**, by otworzyć okno dialogowe Wybierz profil głosowy, wciskając pierwszą literę nazwy głosu, który ma być zastosowany, po czym wcisnąć **ENTER**. Jeśli nie ma konieczności tworzenia profili dla każdego instalowanego głosu, należy otworzyć okno dialogowe Dostosuj i odznaczyć pole wyboru "Uaktywniaj profile głosowe dla instalowanych głosów Vocalizer Expressive 2" tak, by wyświetlane były tylko standardowe profile Vocalizer Expressive - fabryczny i użytkownika. Jeśli okaże się, że istnieje kolekcja wcześniej zainstalowanych głosów Compact, można skorzystać z opcji usuwania wszystkich głosów Compact. Jest to szczególnie korzystne dla użytkowników Fusion lub ZoomText 2018 lub późniejszego, który domyślnie instaluje tuziny głosów Compact. Jeśli wszystkie te głosy i języki są zbędne, opcja ta umożliwia łatwe odinstalowanie wszystkich głosów Compact na raz.

Picture Smart do opisywania obrazów za pomocą JAWS i Fusion

Picture Smart pozwala wybrać zdjęcie i przesłać je do analizy. Opis obrazu jest następnie wyświetlany w oknie Przeglądarki wyników JAWS. Opisy mogą zawierać szczegóły, takie jak liczba osób na zdjęciu, rozpoznawalne punkty orientacyjne, szczegóły krajobrazu, takie jak „na zewnątrz z niebieskim niebem i zieloną trawą”, jeśli istnieją pojazdy, takie jak samochody lub pociągi i inne. Jeśli na obrazie jest tekst, to również zostanie udostępniony po jego rozpoznaniu funkcją OCR. By użyć Picture Smart, należy wcisnąć **INSERT+SPACJA** po czym **P**. Po uaktywnieniu warstwy Picture Smart, dostępne są następujące skróty klawiszowe:

- **A** - otwiera okno dialogowe Picture Smart, w którym można pozyskać zdjęcie obrazu ze skanera płaskiego lub z kamery Freedom Scientific PEARL,
- **F** - opisuje aktualnie wybrany obraz w Eksploratorze plików. Obsługiwane obrazy obejmują BMP, JPEG, GIF, TIF lub PNG,
- **C** - opisuje obraz powiązany z bieżącą kontrolką. Na przykład grafika na stronie internetowej lub w wiadomości email,
- **B** - opisuje zawartość schowka Windows, jeśli zawiera on obraz,
- **Znak zapytania** - wyświetla pomoc do warstwy Picture Smart.

Istnieje też nowy folder PictureSmart, gdzie można zapisać obraz, który automatycznie zostanie przesłany do analizy, po czym otrzyma się wynik z jego opisem. Aby dostać się do tego folderu, należy wcisnąć **klawisz WINDOWS+E**, by otworzyć Eksplorator plików, otworzyć folder Pictures, a następnie folder PictureSmart. By używać funkcji Picture Smart, opcja "wysyłaj anonimowe dane użytkownika" musi być włączona w Centrum ustawień. Wysyła ona do Freedom Scientific zaszyfrowane informacje. Obrazy pochodzące z funkcji Picture Smart są następnie przesyłane do różnych serwisów (takich jak Microsoft i Google), które analizują obrazy i zwracają opisy. Opisy te są następnie wyświetlane w Przeglądarce wyników. Jeśli korzysta się z Picture Smart a to ustawienie jest wyłączone, zostanie wyświetlony komunikat z propozycją jego włączenia.

Uwaga: Funkcja Picture Smart jest aktualnie dostępna wyłącznie gdy język interfejsu użytkownika JAWS i Fusion jest ustawiony na angielski, ponieważ usługi, które wykonują analizę obrazów nie obsługują innych języków do opisów obrazów. Użytkownicy lokalizowanych wersji JAWS uruchamianych na wersjach Windows innych niż angielska, muszą przełączyć język interfejsu JAWS na angielski, by mogli wypróbować tę funkcję. W przyszłości planowane jest udostępnienie Picture Smart w innych językach.

Poprawiona obsługa Kindle

Wykonano kilka poprawek związanych z wydajnością, jeśli JAWS jest używany z aplikacją Kindle for PC z Amazon. W szczególności, podczas czytania książek, można teraz korzystać z następujących funkcji:

- używając klawiszy **U** lub **SHIFT+U** przechodzić do następnego lub poprzedniego łącza w książce,
- używając klawiszy **N** lub **SHIFT+N** przechodzić do następnego lub poprzedniego bloku tekstu, który nie jest łączem,
- wciskając szybko, dwukrotnie klawisze **INSERT+STRZAŁKA W GÓRĘ** lub **INSERT+NUMERYCZNE 5** literować bieżący wiersz lub wyraz dokładnie tak jak w innych aplikacjach,
- wciskać **INSERT+PAGE DOWN** do czytania paska stanu Kindle.

Dodatkowo, JAWS oznajmia obecnie, jeśli podczas czytania przejdzie na nową stronę.

Usprawniona nawigacja po nagłówkach, gdy używamy wiersza cyfr

Przez lata, można było używać liczb od **1** do **6** z rzędu cyfr do przechodzenia na stronach internetowych po nagłówkach określonego poziomu. Przykładowo, **1** do nagłówka poziomu 1, **2** do nagłówka poziomu 2, **3** do nagłówka poziomu 3 itd. Jednakże ten typ nawigacji pozwalał przechodzić tylko do nagłówków o poziomie równym lub niższym niż poziom, który został użyty do nawigacji. Jeśli np. próbowano przejść do nagłówka poziomu 3, ale bardzo blisko był nagłówek poziomu 2, JAWS oznajmiał: "W tej sekcji nie ma więcej nagłówków na poziomie 3" i nie mógł przejść poza nagłówek poziomu 2. Począwszy od kwietniowej aktualizacji 2019, można teraz przejść do dowolnego nagłówka na danym poziomie, a jeśli jest on pod innym nagłówkiem wyższego poziomu, to ten nagłówek wyższego poziomu zostanie natychmiast odczytany, by było wiadomo, że ten nowy nagłówek należy do innej sekcji. Jeśli np. podejmowana jest próba przejścia do nagłówka poziomu 3, co powoduje przeskakiwanie przez nagłówek poziomu 2, JAWS oznajmia nagłówek poziomu 2 zanim oznajmi nagłówek poziomu 3, by było wiadomo, że nastąpiło przejście do nowej sekcji. Można też wybrać by JAWS odtwarzał dźwięk sygnalizując przechodzenie do nowej sekcji lub przełączyć się na poprzednią aktywność, co ogranicza nawigację po nagłówkach do bieżącej sekcji. By skonfigurować sposób w jaki JAWS nawiguje po nagłówkach, gdy używa się cyfr od **1** do **6**, należy otworzyć Centrum ustawień (**INSERT+6** z rzędu cyfr), w polu wyszukiwania wpisać "nagłówek", wybrać opcję "nawigacja po nagłówkach 1-6", po czym wcisnąć **SPACJĘ**, by wybrać żądane ustawienie. Alternatywnie można otworzyć Szybkie ustawienia (**INSERT+V**) z poziomu przeglądarki i skonfigurować ustawienie "Nawigacja po nagłówkach".

Mów znak fonetycznie po pauzie podczas nawigacji znakami

W trakcie nawigacji po znakach, JAWS oznajmia obecnie fonetyczną reprezentację litery, gdy nawigacja zostanie wstrzymana na krótko. Umożliwia to natychmiastowe usłyszenie fonetycznej reprezentacji litery bez potrzeby wykonywania jakichkolwiek dodatkowych poleceń. Domyślnie JAWS wypowiada znak fonetycznie po półtorasekundowej pauzie. By zmienić długość czasu oczekiwania na fonetyczne wypowiadanie liter przez JAWS lub by całkowicie wyłączyć tę funkcję, należy:

1. Wcisnąć **INSERT+6** z rzędu cyfr, by otworzyć Centrum ustawień,
2. jeśli zmiany mają dotyczyć tylko określonej aplikacji, należy wybrać ją z listy aplikacji, w przeciwnym wypadku należy wcisnąć **CTRL+SHIFT+D**, by wczytać domyślny plik ustawień,
3. wpisać słowo "Fonetycznie",
4. wcisnąć **STRZAŁKĘ W DÓŁ**, by przejść na element "Po przerwie przy nawigacji znakami, powiedz znak fonetycznie", następnie wcisnąć **SPACJĘ**, by przełączać się pomiędzy dostępnymi opcjami,
5. wybrać OK, by wyjść z Centrum ustawień.

JAWS oferuje też uruchamianą ręcznie opcję ciągłego fonetycznego wypowiadania znaku podczas nawigacji znakami. Dwukrotne, szybkie wciśnięcie skrótu klawiszowego Powiedz znak włącza i wyłącza tę funkcję. Jeśli używa się ręcznej opcji dla wszystkich liter, wówczas oznajmianie po pauzie nie występuje.

Nowa opcja do wyłączenia okna z pytaniem o zamknięcie JAWS przyspieszająca zamykanie programu

Po wykonaniu jednego z poleceń do zamykania JAWS, włączając **INSERT+F4**, wyświetla się okno z pytaniem, czy jesteśmy pewni, że chcemy wyjść z JAWS. Można wtedy wcisnąć **ENTER**, by wyjść lub **ESC**, by anulować. JAWS 2019 umożliwia obecnie wyłączenie tego pytania, a więc JAWS zamyka się natychmiast. By wyłączyć pytanie o zamknięcie, należy otworzyć okno Podstawowe znajdujące się w JAWS w menu Opcje i odznaczyć pole wyboru "Pytaj o potwierdzenie przy wychodzeniu z JAWS".

Wsparcie Audio Ducking dla Windows 10 w wersji 1803 i wyższej

Funkcja JAWS Audio Ducking jest teraz obsługiwana w Windows 10 Spring 2018 Creators update (wersja 1803) i w wyższych. Audio Ducking powoduje, że poziom głośności innych programów jest zmniejszany, gdy mówi JAWS. Gdy np. słuchamy muzyki a JAWS zacznie mówić, głośność muzyki zostanie delikatnie zmniejszona, tak by można było wyraźnie usłyszeć JAWS. Gdy JAWS przestanie mówić muzyka powraca do swojego aktualnego poziomu. Domyślnie, dźwięk audio pozostaje na tym samym poziomie na jakim znajduje się mowa JAWS. By włączyć Audio Ducking, należy otworzyć kreator uruchamiania z menu Pomocy JAWS i zaznaczyć pole wyboru "Zmniejsz głośność innych programów, gdy mówi JAWS", znajdujące się na stronie Opcje mowy. Alternatywnie, Audio Ducking można włączyć w Centrum ustawień w następujący sposób:

1. wcisnąć **INSERT+6** z rzędu cyfr, by otworzyć Centrum ustawień,
2. by załadować domyślny plik ustawień JAWS - Default.jcf, wcisnąć **CTRL+SHIFT+D**,
3. w polu edycyjnym Wyszukaj, wpisać "głośność" bez cudzysłowów,
4. wcisnąć **STRZAŁKĘ W DÓŁ**, by przejść do "Ścisł głośność w innych programach, gdy JAWS mówi" w wynikach wyszukiwania,
5. wcisnąć **SPACJĘ**, by przełączyć tę opcję.

Można też wcisnąć **INSERT+SPACJA** po czym **D**, by szybko włączyć lub wyłączyć Audio Ducking. To aktualne ustawienie pozostanie aktywne aż do ponownego wciśnięcia skrótu warstwowego lub do ponownego uruchomienia JAWS.

Klawisz TAB bez wypowiedzania jego nazwy

Dla użytkowników, którzy pozostawiają echo pisania włączone, JAWS nie będzie dłużej oznajmiał domyślnie klawisza **TAB**. To oznacza, że nie będzie słyszalne ciągle "ALT+TAB" przy przełączaniu programów lub wypowiedzane "TAB" za każdym razem, gdy nawigujemy po łączach na stronach internetowych. Jeśli preferowane jest głośne oznajmianie klawisza **TAB** lub wyciszenie klawiszy, takich jak **SPACJA**, **ENTER** lub **ESC**, należy:

1. wcisnąć **INSERT+6** z rzędu cyfr, by otworzyć Centrum ustawień,
2. wcisnąć **CTRL+SHIFT+D**, by wczytać domyślny plik ustawień,
3. wpisać "Etykiety klawiszy",
4. wcisnąć **STRZAŁKĘ W DÓŁ**, by przejść do Zarządzanie etykietami klawiszy, po czym wcisnąć **SPACJĘ**, by otworzyć okno dialogowe,
5. przeszukiwać listę do momentu odnalezienia klawisza, który ma być zmieniony, po czym użyć **SPACJI**, by przełączać między wycisz i mów,
6. wybrać OK, by zamknąć okno dialogowe,
7. ponownie wybrać OK, by wyjść z Centrum ustawień.

Informowanie o polach edycyjnych wieloliniowych

JAWS 2019 może teraz sygnalizować, że fokus przeszedł do pola edycyjnego wieloliniowego. By włączyć to powiadomienie, należy wybrać nową opcję "Informuj o polach edycyjnych wieloliniowych", znajdującą się w grupie Różne w Centrum ustawień.

Nowe wsparcie pisania w brajlu pierwszego stopnia

JAWS wspiera teraz pisanie w stopniu pierwszym brajla w językach takich jak angielski, które oferują więcej niż jeden typ wyjścia brajla. Jeśli np. w centrum ustawień otwarta zostanie grupa Translacja brajla i ustawione będzie wyjście na Unified English Braille Grade 1, to na wejściu można będzie wybierać między brajlem komputerowym a Unified English Braille Grade 1.

Skype

Skype na Windows 10 oferuje trzy opcje: Skype for Desktop wersja 8, aplikacja Universal Skype dostępna ze sklepu Microsoft Store i Skype for Business. Jednakże, w tej chwili Skype for Desktop jest najbardziej dostępny i dla najlepszej obsługi rekomendowane jest zainstalowanie tej wersji. Użytkownicy przechodzący na Skype 8, powinni się upewnić, że pobierają wersję pod nazwą "Skype for Windows", która działa stabilnie w Windows 10. Należy pamiętać, że aplikacja uniwersalna "Skype for Windows 10" nie jest zalecana. Dla tych, którzy używają Skype w wersji 8, dodano kilka skrótów klawiszowych, które pomogą w nawigacji, jako że nie są one oferowane przez Skype. Te polecenia to:

- Przejdź do pola pisania czatu: **CTRL+INSERT+E**,
- Przejdź do listy historii czatu: **CTRL+INSERT+Y**,
- Przejdź do listy konwersacji: **CTRL+INSERT+N**,
- Wyjdź z aktywnej konwersacji: **CTRL+INSERT+B**,
- Odbierz nadchodzącą rozmowę: **INSERT+SPACJA, Y** po czym **STRZAŁKA W GÓRĘ**,
- Rozłącz rozmowę: **INSERT+SPACJA, Y** po czym **STRZAŁKA W DÓŁ**,
- Przenieś fokus do okna Skype: **INSERT+SPACJA, Y** po czym **S**.

Można też użyć poleceń JAWS **INSERT+W** i **INSERT+H**, gdy fokus znajduje się w oknie Skype, by otrzymać listę większości skrótów klawiszowych dla Skype. By uzyskać pełną listę z Microsoft, należy odwiedzić stronę internetową Skype Hotkeys.

Pomoc w poprawianiu produktów Freedom Scientific

JAWS 2019 zawiera nową opcję, która umożliwia gromadzenie anonimowych informacji o użytkowaniu, generowanych podczas korzystania z programu, za zgodą użytkowników. Dane te pomagają Freedom Scientific wykonywanie poprawek i ułatwiają lokalizowanie i rozwiązywanie problemów. Gromadzone dane zawierają wersję JAWS, wersję systemu operacyjnego, język, kraj oraz informacje o różnych ustawieniach JAWS, takich jak: bieżący syntezator, monitor brajlowski i brajlowska tablica. Żadne treści mówione lub wyświetlane w brajlu nie są gromadzone i żadne dane nie będą udostępniane innym firmom poza Freedom Scientific. Gromadzone dane pomogą Freedom Scientific rozumieć jak jest używane oprogramowanie, by możliwe było jak najszybsze wprowadzanie zmian do funkcji najczęściej używanych przez klientów. Jeśli użytkownik zdecyduje się nie brać udziału w programie poprawiania oprogramowania, wówczas żadne dane nie będą zbierane i wysyłane. Swój wybór można zmienić w dowolnej chwili, w następujący sposób:

1. wcisnąć **INSERT+6** z rzędu liczb , by otworzyć Centrum ustawień i wcisnąć **CTRL+SHIFT+D**, by wczytać domyślny plik ustawień,
2. w widoku drzewa przejść do opcji Różne i wcisnąć **STRZAŁKĘ W PRAWO**, by rozwinąć grupę,
3. użyć **SPACJI** do zaznaczenia lub odznaczenia pola wyboru "Wysyłaj anonimowe dane używania",
4. wcisnąć **ENTER**, by zapisać zmiany i zamknąć Centrum ustawień.

Dokonanie wyboru w tym programie jest ponadto możliwe za pomocą Kreatora uruchamiania znajdującego się w menu Pomoc JAWS.

Ostatnia aktualizacja 22 maja 2019